

СТАТИСТИКА ПРАЦІ

V-УПЕП (денна та заочна форма навчання)

Команда викладачів:

Лектор:

Котик Валентина Олексіївна (кандидат економічних наук, доцент),

Контакти: +38 (057) 730-19-72; val9kotik@gmail.com

Години прийому та консультації: кожен четвер з 11.00-12.00

Розміщення кафедри: місто Харків, майдан Фейєрбаха, 7, 3 корпус, 2 поверх, 216 аудиторія.

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

Статистика праці вивчає чисельність, склад, розподіл і відтворення трудових ресурсів, ступінь їх використання у процесі суспільного виробництва, виявляє резерви робочої сили, що не використовується в суспільному виробництві; визначає ступінь залучення трудових ресурсів у суспільне виробництво і вивчає чисельність та склад зайнятих в економіці, ступінь використання робочої сили та робочого часу в процесі виробництва.

Велику увагу приділяє статистика праці вивченню оплати праці. При цьому розглядаються фонди оплати праці, рівень і динаміка цих показників, шляхи їх якнайправильнішого використання.

Продуктивність праці також є предметом постійного вивчення статистики праці. Статистика праці вивчає рівень та динаміку продуктивності праці, чинники, що спричиняють зміни продуктивності праці, вплив зростання продуктивності праці на зміну обсягу виробленої продукції, на показники собівартості продукції.

Комплексний розгляд питань галузевих статистик, включаючи питання статистики праці даної галузі, дає можливість найбільш широко, всебічно охарактеризувати роботу кожної конкретної галузі економіки.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

1. Ціннісно-смыслову компетентність (здатність отримувати, аналізувати та систематизувати інформацію з базових питань програмного матеріалу навчальної дисципліни з різних джерел (монографії, навчальний посібник, періодичні видання, Інтернет та ін.);

2. Загальнокультурну компетентність (розуміння культурних, історичних та регіональних особливостей, що склалися в Україні та за її межами в області статистики праці у сфері економіки залізничного транспорту);

3. Навчально-пізнавальну компетентність (формування у студента зацікавленості про стан та розвиток методів ведення статистики праці, здатність застосовувати знання правил раціонального використання робочого часу, прийомів та методів роботи керівника для виконання управлінських функцій (постановки цілей, планування, прийняття рішень, реалізації та організації особистої діяльності, контролю);

4. Інформаційну компетентність (розвиток вмінь студента до самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації в області транспортних технологій за допомогою сучасних методів теорії ефективності та інформаційних технологій)

5. Комунікативну компетентність (розвиток у студента навичок роботи в команді шляхом реалізації групових проектів в області наукових досліджень транспортних технологій, вміння презентувати власний проект та кваліфіковано вести дискусію у досліджуваній сфері)

6. Компетентність особистісного самовдосконалення (елементи фізичного, духовного й інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції та самопідтримки; підтримка постійного прагнення самовдосконалення та самопізнання, здатність до розуміння та використання об'єктивних законів діалектики суспільства).

Чому ви маєте обрати цей курс?

Вивчення дисципліни «Статистика праці» на сьогоднішній день є досить актуальним і допоможе вам оцінити окремі ситуації у сфері праці, вирішувати комплексні економічні проблеми як на макрорівні, так і на рівні підприємства. Ви маєте обрати цей курс, якщо бажаєте володіти сучасними знаннями з теорії статистики праці, навчитися використовувати статистичні методи дослідження економічних і соціальних процесів у сфері праці. У процесі навчання ви чітко усвідомите суть і принципи побудови системи показників статистики праці, її місце і роль серед інших статистичних дисциплін, навчитесь застосовувати на практиці статистичні методи оцінки трудових ресурсів, продуктивності праці, оплати праці та зайнятості працездатного населення, а також визначати тенденції розвитку і прогностичні значення статистичних показників.

Команда викладачів і ваші колеги будуть готові надати будь-яку допомогу з деякими з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті, на форумі і особисто - у робочий час.

Огляд курсу

Цей курс, який вивчається з вересня по грудень, дає студентам глибоке розуміння методології вивчення складу та ефективності використання трудових ресурсів, дослідження робочого і неробочого часу, чинників і резервів підвищення продуктивності праці, складових оплати праці.

Кількість кредитів ECTS – 4.

Лекції – 15 годин.

Практики – 30 годин.

Самостійна робота – 75 годин.

Курс складається з однієї лекції раз на два тижні і одного практичного заняття раз на тижні. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії.

СТАТИСТИКА ПРАЦІ /схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	
	Групові завдання	
	Індивідуальні консультації	
	Залік	

Практичні заняття курсу передбачають виконання групових проектів, ситуаційних завдань, спеціально розроблених рольових ігор, міні-тренінгів, дискусій та інших вправ, що сприяють не тільки якісному засвоєнню теоретичних знань, але й допомагають у відпрацюванні практичних навичок у сфері розбудови статистики праці.

Ресурси курсу

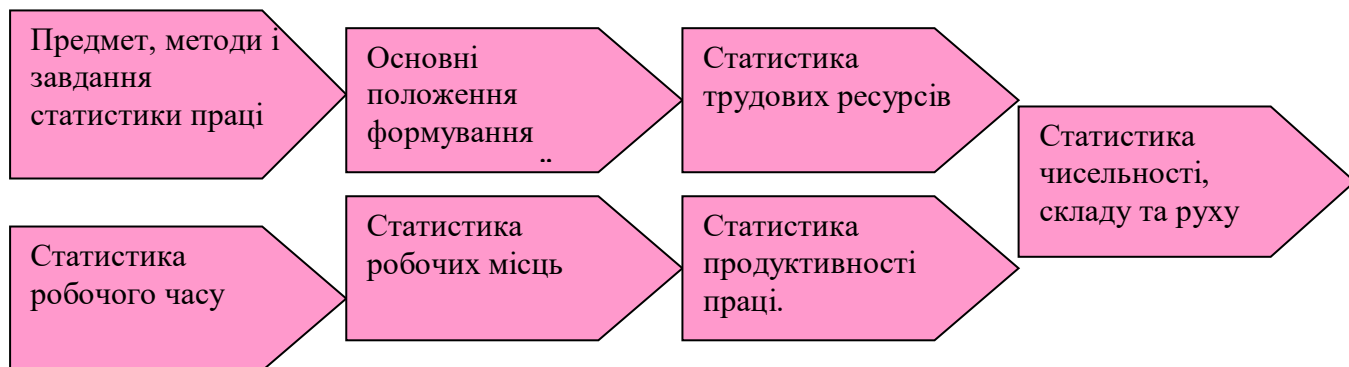
Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу).

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Приклади питань для обговорення відповідних презентацій. Ось деякі з них:

1. Трудові ресурси та завдання їх статистичного вивчення.
2. Склад і структура трудових ресурсів.
3. Поняття робочої сили та завдання її статистичного вивчення.
4. Основні показники складу робочої сили.

Теми курсу

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

Тижні	Кільк. год.	Тема лекції	Кільк. год.	Тема практичних занять
1			2	ПР-1 Предмет статистики праці та її зв'язок з іншими науками.
2	2	Лекц.№1. Предмет, методи і завдання статистики праці	2	ПР-2 Поняття вартості робочої сили та система її показників.
3			2	ПР-3 Рекомендовані системи показників статистики праці.
4	2	Лекц.№2. Основні положення формування агрегованої системи показників статистики праці	2	ПР-4 Система показників статистики економічної активності населення, зайнятості та безробіття.
5			2	ПР-5 Джерела статистичних даних про зайнятість, безробіття та економічну активність.
6	2	Лекц.№3. Статистика трудових ресурсів	2	ПР-6 Предмет статистики праці та її зв'язок з іншими науками.
7			2	ПР-7 Розрахунок середніх показників у чисельності працюючих за період.
8	2	Лекц.№4. Статистика чисельності, складу та руху робочої сили	2	ПР-8 Методика розрахунку середньооблікової чисельності всього персоналу в еквіваленті повної зайнятості.
Модульний контроль знань				

9			2	ПР-9 Методика розрахунків матеріальних збитків від втрат робочого часу.
10	2	Лекц.№5. Статистика робочого часу	2	ПР-10 Основні напрями аналізу балансу робочого часу.
11			2	ПР-11 Поняття робочого місця.
12	2	Лекц.№6. Статистика робочих місць	2	ПР-12 Вартісна оцінка функціонування робочих місць у часі.
13			2	ПР-13 Методи вимірювання продуктивності праці
14	3	Лекц.№7. Статистика продуктивності праці. Статистика оплати праці.	2	ПР-14 Аналіз динаміки продуктивності праці.
15			1	ПР-15 Заробітна плата. Склад витрат на оплату праці.
Модульний контроль знань				
Залік				

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	<u>Відмінно</u> – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	<u>Дуже добре</u> – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	<u>Добре</u> – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	<u>Задовільно</u> - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D

	<u>Достатньо</u> – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	<u>Незадовільно</u> – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	<u>Незадовільно</u> - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

- Студентам пропонується обрати тему реферату з 50 варіантів для подальшого виконання впродовж семестру. За вчасне та вірне виконання завдання нараховується **20 балів до поточного модульного контролю**. За вчасне та частково вірне виконання – від 15 до 25 балів. За невиконане завдання бали не нараховуються. Необхідний обсяг виконання завдання складає 50% на перший модульний контроль і 100% на другий модульний контроль. Перебіг поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на e-mail викладача або перевіряються ним особисто.
- Студенти мають прорецензувати одну роботу іншого студента впродовж семестру очно та висловити свої критичні зауваження.

Теми рефератів:

1. Роль та завдання статистики праці
2. Статистика населення як база формування трудового потенціалу.
3. Основні умови функціонування ринку праці в Україні.
4. Правове підґрунтя функціонування ринку праці в Україні.
5. Характеристика основних джерел статистики праці.

Відвідування лекцій:

Бали за цю складову нараховуються взагалі, якщо студент не відвідував більш 50% лекційних занять у модулі без поважних причин. За відвідування кожної лекції нараховується 1 бал. **Максимальна сума становить 15 балів.**

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власною залученості. **Максимальна сума становить 10 балів.**

Практичні заняття:

Оцінюються за відвідуваннями (до 3 балів), ступенем залученості (до 7 балів) та стислою презентацією виконаного завдання (до 5 балів). **Максимальна сума становить 15 балів.**

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Залік:

Студент отримує залік за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх на заліку, відповівши на питання викладача (Додаток 1).

Команда викладачів:

Позднякова Любов Олексіївна – д.е.н., професор, лектор з питань економіки залізничного транспорту в УкрДУЗТ.

Кодекс університетської доброчесності

Порушення Кодексу університетської доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультиватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

1. Предмет статистики праці та її зв'язок з іншими науками.
2. Завдання статистики праці в період трансформації економіки.
3. Методи збору, обробки та аналізу інформації в галузі статистики праці.
4. Форми державної статистичної звітності з праці.
5. Роль та завдання статистики праці
6. Статистика населення як база формування трудового потенціалу.
7. Основні умови функціонування ринку праці в Україні.
8. Правове підґрунтя функціонування ринку праці в Україні.
9. Характеристика основних джерел статистики праці.
10. Статистична діяльність міжнародної організації праці.
11. Найважливіші конвенції та рекомендації Міжнародної організації праці.
12. Проблеми формування системи показників статистики праці.
13. Рекомендовані системи показників статистики праці.
14. Вимоги, які ставляться до показників статистики праці.
15. Міжнародна організація праці та її статистична діяльність.
16. Роль Міжнародної організації праці у світовій економіці.
17. Проблеми інтеграції національної економі у світову.
18. Роль Міжнародної організації праці у регулюванні соціально-трудових відносин.
19. Поняття вартості робочої сили та система її показників.
20. Поняття робочого місця.
21. Інтегральний показник функціонування робочого місця.
22. Система взаємозв'язку інтегрального й субкоефіцієнтів забезпечення та використання основних елементів виробництва на робочих місцях.
23. Вартісна оцінка функціонування робочих місць у часі.
24. Основи статистичного вивчення продуктивності праці
25. Методи вимірювання продуктивності праці
26. Індекси продуктивності праці
27. Чинники, які впливають на рівень продуктивності праці
28. Аналіз динаміки продуктивності праці
29. Статистичні методи вивчення чинників, які впливають на рівень продуктивності праці.
30. Заробітна плата. Склад витрат на оплату праці.
31. Поняття плинності робочої сили.
32. Інтенсивні показники руху робочої сили.
33. Основна форма статистичного спостереження за рухом робочої сили.
34. Статистичні методи вивчення сезонних коливань у чисельності персоналу.
35. Баланс руху робочої сили. Методика побудови балансу та аналізу руху робочої сили.
36. Джерела статистичних даних про чисельність та склад працюючих.
37. Сутність закону економії часу та задачі статистичного вивчення.
38. Поняття робочого часу, його облік та структура.
39. Показники використання робочого часу.
40. Методика побудови балансу робочого часу та його аналіз.
41. Показники змінності, безперервності, інтегральний показник завантаження робочих місць.
42. Джерела статистичних даних про використання робочого часу.
43. Моментно - вибіркові обстеження використання робочого часу.
44. Визначення поняття "робоче місце".
45. Оцінка ефективності функціонування робочих місць у часі.
46. Система взаємозв'язку інтегрованого та субкоефіцієнтів функціонування робочих місць у часі.
47. Розрахунок основних показників забезпеченості та використання робочого місця у часі.
48. Система показників використання робочих місць у вартісному вираженні.

49. Критерії оцінки функціонування робочих місць у часі.
50. Поняття продуктивності праці та завдання статистики.